

ሰንበት ዘመስቀል

መስከረም 17 2007 ዓ.ም. (9/28/2014)

መዝሙር፡ ዝንቱ ውእቱ መስቀል . . . . ።

ንባባት፡

1. ፩ቆሮ 2፡1-12፤ ፩ጴጥ 2፡20-ፍ፤ ግ.ሐ. 4፡19-31፤ ሉቃ 9፡18-28
2. ዘኁልቅ 21፡4-9፤ ፍሊጲስዩስ 2፡6-11፤ ግ.ሐ. 2፡22-37፤ ዮሐ 3፡13-17።

ምስባክ፡

1. ወወሃብኮም ትእምርተ ለእለ ይፈርሁከ፤ ከም ያምስጡ እምገጸ ቀስት፤ ወይድኃኑ ፍቁራኒከ።
2. ወአጽንኦ እግዚአ ለዝንቱ ተሠራዕከ ለነ፤ ውስተ ጽርሕከ ዘኢየሩሳሌም፤ ለከ ያምጽኡ ነገሥት አምሳ፤ “ኦ አምላኽ ሓይልኻ ግለጽ፤ ስለቲ ኣብ ኢየሩሳሌም ዘሎ መቐደስካ ነገስታት ውህበት ከምጽኡልካ እዮም” መዝ. 68፡28-29።

ቅዱስ ጳውሎስ ኣብቲ ጽንኩር እዋን ስብከቱ ብንጹር ዝአምኖ ኸሕብር ምስ ደለ “ንሕና ነቲ ዝተሰቐለ ክርስቶስ ኢና እንሰብኻ” (1ቆሮ 1፡23) ይብል ነበረ። መስቀል ካብ መጀመርያ ኣብ እምነት ክርስትና እቲ ዝለዓለ ትርጉም ሒዙ ይርከብ። ኣብ ስርዓት ሃገርና መስቀል ፍሉይ ክብርን ትርጉምን ኣልኦ ኣብ ኩሉ ጸሎታትና ስርዓት ማኅሌታትና መስቀል ንዝክር ንኹሉ ጸሎታትና ብመስቀል ንጅምሮ። ኣብ ዓመት ክልተ ጊዜ ንዝክሮ፤ ማለት መጋቢት 10 ከምኡ መስከረም 17 ብፍሉይ ጸሎትን ክብርን ዘኪርና ነብዕሎ። መስቀል ንኣና ምልክት ተስፋ ንአምላኽ ምሳና ከምዘሎ ክንአምን ዝሕግዘና ፍሉይ ምልክት መንነት እምነትና እዩ።

ኣብ ታሪኽ ብፍሉይ ነዚ ናይ ሎሚ ብዓል እንተ ረኤና መሰረቱ እዚ ዝስዕብ እዩ።

1. ኣብ ዝንገር ታሪኽ ብ312 ኣቢሉ ቊስጢንጢኖስ ምስ ማክሰንጢዩስ ዝብሃል መቐናቕንቱ ንምሉእ ግዝኣት ሮማ ንምግዛእ ተዋጊኡ፤ ቅድሚ ውግእ ምጅማሩ ንሰማይ እንተ ጠመተ መስቀል ምስ ሴፍ ርእዩ ከምዚ ዝብል ቃላት ከኣ ርእዩ “በዚ ምልክት እዚ ክትስዕር ኢኻ”። ቊስጢንጢኖስ በዚ ምልክት ተብራቲዑ ሴፉ ወሲዱ በቲ ጫፉ ሒዙ ምልክት መስቀል ገሩ ንወተሃድራቱ ንውግእ መሪሖ ስዒሩ ናይ ምዕራባዊ መንግስቲ ሮማ ንጉሥ ኮይኑ። ኣዲኡ ንግስቲ እለኒ ጽንዕቲ ክርስትያን እያ ነራ ንወዳ ቊስጢንጢኖስ ካብ ንእስነቱ ትምህርቲ ክርስቶስ ጽቡቕ ገራ አምሂራቶ። ንሱ ንጉሥ ምስ ኮነ ስደት ክርስትና ደው ኣቢልዎ ዕላዊ እምነት መንግስቱ ገርዎ። ኣዲኡ ከኣ ግማድ መስቀል ኣብ ኢየሩሳሌም ኩዕታ ኣካይዳ ረኺባቶ።
2. ብ335 ዓ.ም. ኣብ መስከረም 14 ርእሰ ኣድባራት ቤተ ክርስትያን ብንጉሥ ቊስጢንጢኖስ ኣብቲ ኢየሱስ ዝተሰቐለሉ ተሰሪሓ ተመሪቓ። እዚ ሎሚ እንብዕሎ ዘሎና ናይ እዛ ቤተ ክርስትያን ምርቓ ዝኸሪ እዩ። ቅድምዚ እቲ ቦታ ሃድርያን ዝተባህለ ሮማዊ ንጉሥ ኩሉ ኣፍሪሱ ኣብኡ ንአምላኽ ሮማውያን ሸኑስ ምስቲ ንጁቢተር ዝሰርሖ ምስሊ ገሩ ኣብ ቀራንዮ ሰሪሕዎ እዚ ኸኣ ነቲ ኣብ ከባቢ ዝነበረ ኩሉ ዝፈርስ ኣፍሪሱ ዝጸሪ ኣጽርዩ ከም ብሓዲስ ሰሪሕዎ። ኣብ ዳሕራይ ዓመተታ ቊስጢንጢኖስ ምስ ነገሰ ንግስቲ እለኒ ንመስቀል ክርስቶስ ኣብቲ ሃድርያን ቤተ

መቼደስ ዝሰራሓሉ ኩዕታ ኣካይዳ ረቪባቶ። ድሕሪ ሰለስተ ሚእቲ ዓመት ንጉስ ፋርስ ኮስሮይስ ዝተባህለ ንኢየሩሳሌም ወሪሩ ሒዞ ነቲ ሓቀኛ መስቀል ንፔርስያ ወሲድዎ። ድሕሪ 14 ዓመት ባዝንትንያዊ ንጉሥ ሄራክልዮስ ዝተባህለ ንንጉሥ ፋርስ ስዒሩ ንመስቀል ክርስቶስ ኣብ ኢየሩሳሌም ኣምጺእዎ። ብዓቢ ዓጀባን ጽቡቕ ኣልባሳትን ወርቃዊ ሽልማታትን ተሸሊሙ ንመስቀል ኣብ መንኲቡ ተሰኪሙ ኣብታ ቍስጢንጢኖስ ዝሰርሓ ቤተ ክርስትያን ኣብ ቀራንዮ ክመልሶ እንከሎ ኣብ ኣፍደገ ቤተ ክርስትያን ምስ በጽሖ ክንቀሳቐስ ኣይከኣለን። ሓደ ዘይርኤ ሓይሊ ምእታው ከሊእዎ ክንቀሳቐስ ኣይከኣለን። በቲ ጊዜ ናይ ኢየሩሳሌም ኣቡን ዝነበሩ ዘካርያስ ዝተባህሉ ከምዚ ኢሎም ተዛሪቦም “ በዚ ለቢስካዮ ዘሎኻ ዘግይጽ ኣልባስካ ካብ ኢየሱስ እቲ ድኻ ምእንቲ ድሕነትና መስቀል ዝተሰከመ ብዙሕ ተፈሊኻ ኣሎኻ” ስለዚ ክዳውንትኻ ቀይር ኢሎም። ሽቡ ንጉሥ ክዳውንቱ ቀይሩ ምስ ቀረበ ክኣቱ ክኢሉ ንመስቀል ከኣ ኣብታ ኢየሱስ ዝተሰቐለላ ቀራንዮ ኣብኡ መሊሰዎ። ነዚ እና ዘኪርና እነብዕል ዘሎና። እዚ እዩ ድሕሪ ባይታ ታሪኽ እዚ ሎሚ እነበዕሎ ዘሎና።

መዝሙር፡ ንትርጉም መስቀል ክገልጽ ከምዚ እናበልና ንዝምር፡-“መስቀል ብሓቂ ድንቂ እዩ፥ ኣብ ብርቱዕ ነገር ሠናይ ንምግባር ብቐሊል መገዲ የጽንዓና፥ መስቀል ኃጢአት ይምሕር፥ ጻድቃን ካብ ደብረ ልዑል ኃጥአን ካብ ምድሪ ካብ ማእከል ኩኔን ጸውዑ፡ ንኖና ጽዮን ብመዓልቲ ሰንበት ንባሕሪ ምስ ገሰጸ ማዕበል ሃድኣላ፡ ብመዓልቲ ሰንበት ንባሕሪ ምስ ገሰጸ ደቂ እስራኤል ብእግሪ ተሳገሩ ንሕና ብሓይሊ እዚ መስቀል ረድኤት ከም ዝውሃብ ንኣምን፡ መስቀል ኣብ ማእከል ጸላእቲ ረዲኤትን ኃይልን ጽንዓትን ድኅነትን ምዃኑ ንኣምን መስቀል ኃይልናን ጸግዕናን እዩ”።

ዝኽበ መስቀል፡

ናይ ሎሚ ዝኽበ መስቀል ኣብ ሕይወት ነፍስወከፍና ክህሉ ዝግብኦ ርድኢት መስቀል ዘዘኻኸርን ኣብ መንፈሳዊ ሕይወትና ዕብየትን ጽንዓትን ክነርእየሉ ዝሕግዘና እዩ። ትርጉም መስቀል ክንፈልጥ ኣሎና። ቅድሚ ክርስቶስ ምስቃሉ ትርጉም መስቀል መቐጻዕቲ ነቶም ሕጊ ዘፍረሱ ታሕተዎት ዓለት፥ ዓመጽቲ እዩ ነሩ በዚ ኸኣ ምልክት ሕፍረት ውርደትን ኮይኑ ዕንቅፋት ንኣረመን እዩ ነሩ። ድሕሪ ክርስቶስ ግን ዝዓበየ ምልክት ዓወትን ምሕረትን እዩ። ኣብ ኩሉ ሕይወት ክርስትያን መስቀል ዝዓበየ ቦታ ኣልኦ። ኣብ ኩሉ ኣብያት ክርስትያናትና ምልክት መስቀል ኣሎ። ኣብ ገዛውትና ኣብ ዝተፈላለየ ኣብ ማዕተብና ኣብ ግንባራትና ኣብ ክዳውንትና ከምኡ ኣብ መቐብር ኣብ ሓደ ቦታ ሓደጋ ዝበዝሖ ምልክት መስቀል ንገብር።

ኣብ ምጅማር ጸሎትና ብትእምርቲ መስቀል ንጅምሮ፥ ማይ ጸሎት ክንዓትብ ከሎና ምልክት መስቀል ንገብር እዚ ኸኣ ንጥምቀትና ከዘኻኸረና ምእንቲ እዩ። ሰባትን ካልኦት ነገራትናን ብምልክት መስቀል ንባርኹም፥ ድሕሪ ቅዳሴ ካህን ንህዝቢ ከፋኑ እንከሎ ብጸሎት የፋንዎም። ኣብ ጊዜ ጸም ፍኖተ መስቀል ንገብር እዚ ኸኣ ኣብ ሕማማትን ስቕለትን ሞትን ክርስቶስ ከዘኻኸረና ምእንቲ እዩ።

ኢየሱስ ንኒቆዲሞስ ዝተባህለ ምሁር ሕጊ መን ምዃኑ ኸገልጸሉ እንከሎ “ብኡኡ ዝኣምን ዘበለ ኹሉ ናይ ዘለዓለም ሕይወት ምእንቲ ኺረክብ እምበር ከይጠፍእሲ ከምቲ ሙሴ ኣብ በረኻ ንተመን ዝሰቐሎ ወዲ ሰብ ድማ ኸምኡ ኪስቀል ይግባእ እዩ” (ዮሐ 3፡14-15) ኢልዎ። እስራኤላውያን ንሕጊ ኣምላኽ ምስማዕ ምስ ኣበዩ መቐጻዕቶም ብመርዛማት ኣትማን ተነኺሶም ክሞቱ ምስ ጀመሩ ተጠዲሶም ምሕረት ምስ ለመኑ እግዚኣብሔር ብመሴ ገሩ ኣብ ባላ ምልክት ስቕለት ተመን ክገብር እሞ ኣብኡ ዝጠመተ ከም ዝሓወደ ነገር እሞ ኩሎም ኣብኡ ዝጠመቱ

ይጋዕዳ ነርም። ተመን አብ ባላ ዝተጠቐለለ ምልክት ምሕረት ኮይኑ። ኢየሱስ አብ መስቀል ምስ ኮነ አብኡ ከበረን ልዕል በለን። አብዚ ኢና ዕብየት ፍቕሪ አምላኽ ክንርኢ እንኽእል።

ናይ ኢየሱስ ስቕለት ክነስተንትን እንከሎና አብ ርእሰና አቲና ንዝገበርናዮ ኃጢአት ካብ ንእይ ጥራሕ ይጥጥመኒ ኢልና ዝገበርናዮ፣ ትዕቢትና፣ ዘይምዕጋስና ወይ ክንምሕር ክንዕረቕ ቅሩባት ዘይምጅና ክንርኢ ንኽእል። አብ መስቀል ክንጥምት ከሎና ብእምነት እንተ ገበርናዮ ከምቲ ናይ እስራኤላውያን ንሕና እውን ካብ ኩሉ ኃጢአትና ክንጋዳ ንኽእል ኢና።

መስቀል ምልክት ዓወት እዩ፣ ቀራንዮ ናይ ዓወት ዘውድና እያ። አብኡ ንኹልና ደቂ ሰብ አድሒኑና። ነቶም ብሰንኪ ድንቀርንእም አብ ጸልማት ዝነበሩ ብርሃን በሪቕሎም ነቶም ብሰንኪ ኃጢአት ተአሲርም ዝነበሩ ኸአ ነጻ አውጺእም። አብ መስቀል ኢየሱስ አእዳዉ ዘርጊሑ እዚ ኸአ ንምሉእ ዓለም አብ ሕቕፉ ክቕበል ኢሉ እዩ።

ቅዱስ ጳውሎስ አብ ፊሊጲስቶስ ዝጸሓፋ ነዚ ምስጢር እዚ ትገልጸልና። ኢየሱስ ምእንታና ኢሉ ንርእሱ ኢሚንቲ ገበረ ሥጋና ለቢሱ ብዘይካ ኃጢአት ብኹሉ ከማና መሲሉ “መልክዕ ባርያ ብምውሳድ ብገዛእ ፍቓዱ ንርእሱ ድኻ ገበረ፣ ንርእሱ ትሕት ብምባል ክሳብ ሞት አረ እኳ ደአ ክሳብ አብ መስቀል ሙማት ተአዘዘ” (ፊሊጵ 2:6- 9) ይብል። ኢየሱስ ብመስቀሉ ከመይ ክነብር ከምዘሎና መዓልቲ መዓልቲ መስቀልና ጸርና ክንስዕቦ አርእዩና። ናይ ጳውሎስ ቀንዲ ትምህርቲ አብ “ዝተሰቐለ ክርስቶስ” ዘተኮረ እዩ፣ ብመስቀል ከአ ይምካሕ። ነቲ ዝተሰቐለ ክርስቶስ እንተ ዘይሰበኸኩ ወይለይ ይብል እዚ ንነፍስወከፍ ክርስትያን መዝሙሩ ክኸውን ይግባእ። እሞ አብ ሕይወተይ ንስቕል ኢየሱስ ሰቢኸ እፈልጥዶ ኢልና ንሕልናና ንሕተታ።

ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ፍራንቸስኮስ ብዛዕባ መስቀል አብ ዝሃብዎ ትምህርቲ ከምዚ ይብሉ “ክርስትና ብዘይ መስቀል የለን ከምኡ ምስቀል ብዘይ ኢየሱስ ክርስቶስ የለን”። መስቀል ምስጢር እዩ፣ ምስጢር ፍቕሪ አምላኽ ንርእሱ ዘትሕት፣ ንርእሱ ኢሚንቲ ዝገብር እሞ ንኃጢአት ሰብ አብ ርእሱ ወሲዱ ዝዋረድ፣ ክርስትና ሓደ አካል እዩ፣ አብ መስቀል ዝደየበ፣ ንርእሱ ንሰብ ከድሕን ኢሉ ዘዋረደ ኢና እንርኢ። መስቀል ዘይብሉ ክርስትና ምሉእ ክርስትና አይኮነን ስለዚ ኩሉ ንመስቀሉ ክጸውርን ከፍቅርን ይግብእ፣ ልዕሊ ኹሉ መስቀልና አለሊና ክንክእል ይግብእና።

በነዲክቶስ XVI ብዛዕባ መስቀል አብ ዝጸሓፍዎ “ካብ መስቀል ሓዲስ ሕይወት ይመጽእና” ይብሉ። ክርስቶስ አብ መስቀል ንርእሱን ካልኣትን ምንጪ ናይ ሓዲስ ሕይወት ኮይኑ። አብ መስቀል ሞት ተሳዒራ። ናይ ኢየሱስ ተአዝዞ ንሰማያዊ ድላይ አብኡ ንኹሉ ሕይወት ኮይኑ።

አብቲ መስቀል ኢየሱስ ዝነበረ ዮውሓንስ ወንጌላዊ ከም ዝሕብረና “ኢየሱስ ናዝራዊ ንጉሥ አይሁድ” ዝብል ነበር እዚ ኸአ ንግሥነቱ ክሕብር ዝኾነ እዩ። ኢየሱስ አብ መስቀል ምስ ደየበ መስቀል ዝፋኑ ገሩ ንዓለም አብኡ ስሒብዎ። ካብዚ ምሉእ ብምሉእ ንርእሱ ዝሰውሐላ ቦታ፣ ካብዚ ሓቀኛ ሰማያዊ ፍቕሪ ዝተራእየላ ብናቱ መገዲ ሓቀኛ ንጉሥ ኮይኑ ነጊሱ።

አብ መስቀል ክልተ ነገር ተራእዩ ማለት ናይ ኃጢአት ጸልማትን ዘይቅንዑነትን ከምኡ ናይ አምላኽ ቅድስና ነጊንትና ንምርአዩ ክሳብ ዝጽግመና ተራእይ እዚ ኸአ ልዕሊ ርድኢትና እዩ። እዚ ይኹን እምበር እቲ ሓቂ ናይ ሓዲስ ኪዳን መልእኽትን አብ ሕይወት ቅዱስን ከም እንርእዮ እቲ መልእኽቲ እቲ ምስጢር ዘንጸባርቕ ሕይወት ኮይኑ። መስቀል እምብአር ዓቢ ምስጢር አምላኽ ዝተገልጸላ ዓባይ ምስጢር እምነትና እያ።

አብ መስቀል ኢየሱስ ዘኣናዮ ዓቢይ ምልክት ናይ ምሕረት ስራሕ እዩ። ንሱ ንድላይ ኣብኡ ብምልኡ ክሳብ ሞት ተኣዛዚ ኮነ። ናይ ኢየሱስ መስቀል ንነፍሲ ወከፍና ነጻነት ኣምጺኡልና ነጻነትና ኸአ ንኣምላኽ ምፍቃርን ንኣውና/ኣፍትና ነነድሕድና ምፍቃርን እዩ። እዚ ኸአ እዩ እቲ ክብርን ዓወትን መስቀል እንብሎ። ኣብ ጉዕዞ ሕይወትና ክንደክም ከምኡ ክንፍተን ይክኣል እዩ እዚ ግን ብእምነት መታን ክንግብን ክንጸንዕን ከምኡ ክንሰብኽ ንግለት እዩ። ኣብ እምነትና እንተ ጸናዕና ንኃጢአት ክነሸንፍ ከምኡ ንዓወት መስቀል ኣብ ኩሉ ክነብጽሕ ንኽእል።

በዚ ብሩኽ ዕለት እምብኣር ነፍስወከፍና መስቀልና ጸርና ኣብ ቀራንዮ ሕይወትና ንሰቓል። ኸዑ ካብ ኃጢአትና ክንገዛውን ክነጽሕን ኢና። ኦ ኣምላኽይ መስቀለይ ጸረ ክስዕበካ ሓግዘኒ ንበሎ። መስቀል ክርስቶስ ሎሚ እውን ኣብ ሕይወትና ንኃጢአት ንቑምታ ንክፍኣት ተዓዊትና እንኽእለሉ ጸጋ የውርድልና።

ርሑስ መስቀል በሪቕ ሰላም ምሕረት ዘምጽእ ዘመን ይግበረልና።

አባ ንጉሠ ፍሥሓ